

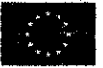
SCENARIUSZ ZAJĘĆ KOŁA NAUKOWEGO HUMANISTYCZNEGO prowadzonego w ramach projektu *Uczeń online*

1. Autor: **Małgorzata Smagiel-Occhipinti**
2. Grupa docelowa: uczniowie gimnazjum
3. Liczba godzin: 2 godziny lekcyjne
4. Temat zajęć: **Żeby Wigilia była malowana obrazem, dźwiękiem, ruchem, zapachem i smakiem.**
5. Cele zajęć:
 - ćwiczenie wyobraźni i języka uczniów
 - wprowadzenie w poetycki świat przenośni, porównań, epitetów, onomatopei, anafory
 - konkretyzowanie odczuć zmysłowych poprzez przekład intersemiotyczny tekstu
 - przybliżanie zwyczajów wigilijnych
 - tworzenie świadomości przechowywania tradycji
6. Metody i techniki pracy:
 - burza mózgów
 - analiza tekstu literackiego
 - metoda karteczkowa
 - myślowe kapelusze
 - metoda karo
 - dyskusja dydaktyczna
7. Materiały dydaktyczne:
 - Jan Sabiniarz „Marzenie wigilijne” – tekst
 - opłatek
 - obrazy szopki wigilijnej, sanny, stołu wigilijnego
 - choinka
 - kolędy
8. Literatura: -
9. Przebieg zajęć:

1. Działaniem wstępnym, poprzedzającym kontakt ucznia z utworem poetyckim Jana Sabiniarza jest dyskusja na temat znanych uczniom tradycji wigilijnych i wypisanie ich w punktach na tablicy.

2. Zapoznanie uczniów z tekstem wiersza

Projekt „Uczeń online” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Marzenie wigilijne

Żeby drzewa choć nagie
uginęły się od śniegu, który tak pięknie
skrzypi i skrzy w słońcu i pod gwiazdami
Żeby na drogach podążających
za głosem dzwonów na pasterkę
do wiejskiego kościółka
przytulonego do oszronionych drzew
wesóło dzwoniły dzwoneczki u sań
a ponad buchającymi parą końmi
żeby świeciły jasno uśmiechnięte
rumiane od morzu i od radości twarze
Żeby głosy wiernych
w nawach kościoła i na chórze
brzmiały jak jeden
i żeby biła z nich siła
pomagająca przetrwać
przetrwać niekończące się lata zniewolenia
Żeby uścisk ręki
prosty i czysty jak chorał gregoriański
bratał z sercem serce
Żeby Wigilia
z opłatkiem Miłości, Wiary i Nadziei
opromieniona była przez Betlejem
a nie przez atomowe elektrownie

2

Projekt „Uczeń online” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Żeby w Domach panowała
Wielka Cisza pełna muzyki
śpiewów radosnych, łagodnych, kojących
Żeby piece nie drżały
z zimna, ni z obaw o węgiel
hojnie rozdając ludziom ciepło
Żeby na wszystkich stołach
choć skromne, lecz smaczne jadlo
Żeby w szafach starości i dzieciństwa
porządne ubrania i pachnąca świeżością
bielizna poukładana miłującymi dłońmi
a w oknach pelargonie i mirt wiecznie zielony
W izbach przytulnych na co dzień
żeby pachniało świątecznością
i, żeby ludzie pamiętali
że Bóg rodzi i objawia się
w ciszy i w skromności serca
(Jan Sabiniarz)

3. Nauczyciel dzieli grupę klasową na małe grupy, najlepiej 4-5 osobowe, rozdaje im teksty utworu oraz kolorowe karteczki.

4. Uczniowie zastanawiają się jakimi zmysłami „marzył o Wigilii” podmiot liryczny. Na kartkach wypisują cytaty ilustrujące to. Każdy zmysł na innym kolorze kartek.

5. Przedstawiciele grup na tablicy porządkują kartki, przyklejając je w odpowiednich rubrykach tabeli.

wzrok	słuch	dotyk, czucie	węch	smak
<p>„...żeby drzewa choć nagle uginaty się od śniegu” (śnieg) „...skrzy w słońcu i pod gwiazdami” „... wiejski kościółek przytulony do oszronionych drzew” „... buchają parą konie” „... świecą jasno uśmiechnięte, rumiane od mrozu i od radości twarze”</p>	<p>„...śnieg pięknie skrzypi” „...głosy dzwonek na Pasterkę” „... wesóło dzwonią dzwoneczki u sań” „...głosy wiernych w nawach kościoła i na chórze brzmią jak jeden” „...żeby w Domach panowała Wielka Cisza pełna muzyki śpiewów radosnych, łagodnych, kojących” „... i żeby ludzie pamiętali, że Bóg rodzi i objawia się w ciszy i skromności serca”</p>	<p>„... i żeby biła z nich siła pomagająca przetwać niekończące się lata zniewolenia” „... żeby uścisk ręki prosty i czysty jak chorał gregoriański bratał z sercem serce” „... żeby Wigilia z opłatkiem Miłości, Wiary, Nadziei opromieniona była przez Betlejem a nie przez atomowe elektrownie” „...żeby piece nie drżały z zimna, nie z obaw o węgiel hojnie rozdając ludziom ciepło”</p>	<p>„...żeby w szafach starości i dzieciństwa porządne ubrania i pachnąca świeżością bielizna poukładana miłującymi dłońmi a w oknach pelargonie i mirt wiecznie zielony” „... w izbach przytulonych na co dzień żeby pachniało świętecznością”</p>	<p>„...żeby na wszystkich stołach choć skromne, lecz smaczne jadło</p>

6. Nauczyciel prowadzi dyskusję na temat środków poetyckich jakich użył poeta dla ukazania swych marzeń na temat Wigilii.

7. Nauczyciel zapisuje na tablicy słowo WIGILIA i prosi, by grupy zastanowiły się: Co nas absorbuje w Wigilii opisanej przez J. Sabinarza i jakimi zmysłami to odbieramy?

Uczniowie mogą używać cytatów z utworu.

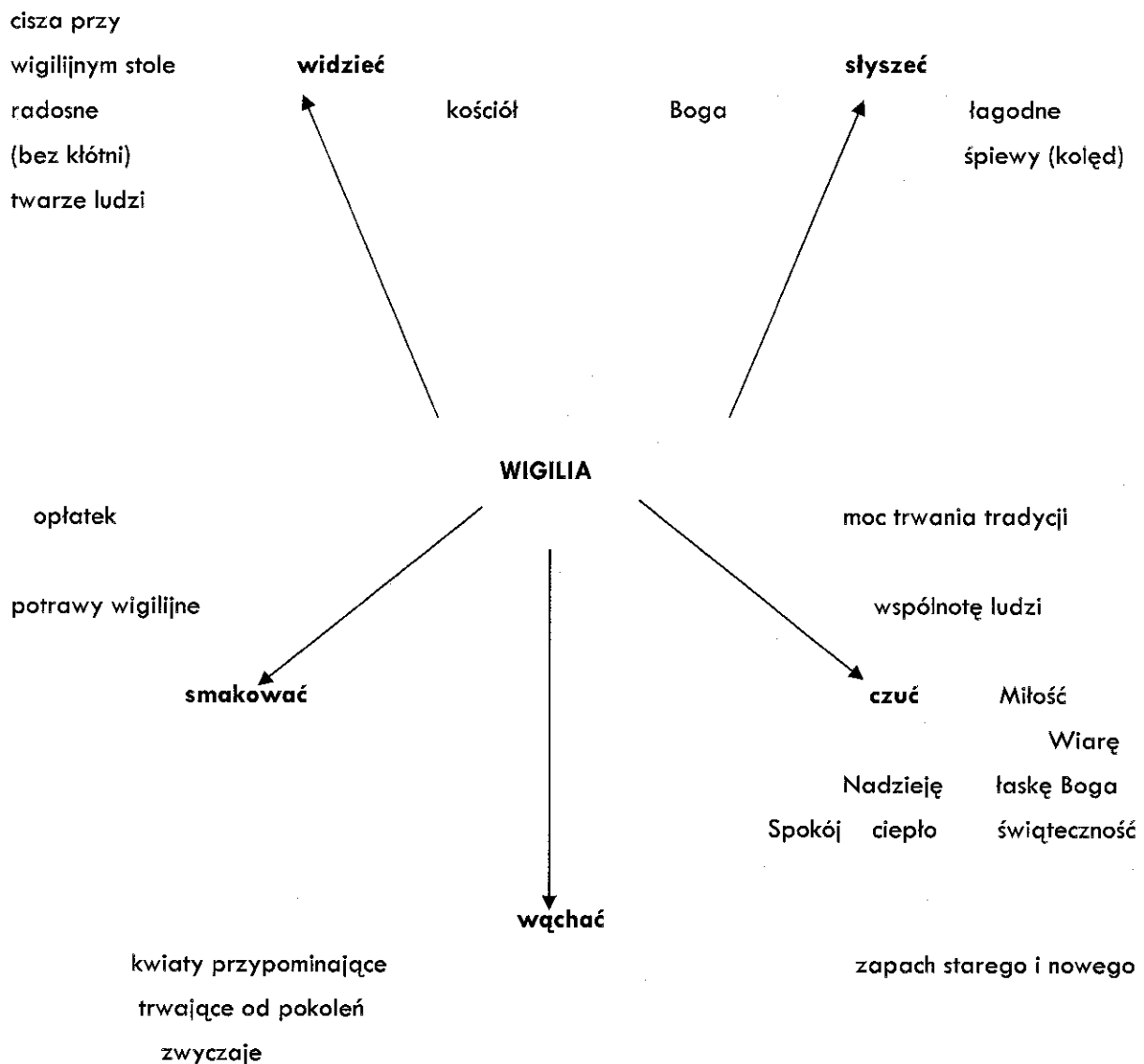
Efekt pracy grupy może być następujący:

gwiazdy
skrzyp śniegu dzwonek sań
konie i sanie śnieg na drzewach śpiew ludzi w kościele
dzwon na Pasterkę

Projekt „Uczeń online” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

8. Uczniowie łączą się w pary, aby zastosować metodę myślowych kapeluszy. Jeden z uczniów w parze otrzymuje kartkę, drugi – kapelusz z papieru w tym samym kolorze. Wszyscy zastanawiają się nad problemem:

Czy zwyczaje wigilijne przetrwają?

Zapisują argumenty na rozdanych im kartkach.

- Kolor biały – przedstawia tylko fakty
- zielony - ukazuje możliwości przetrwania
- niebieski - z dystansem, bez emocji komentuje problem
- żółty - optymistycznie przedstawia świetlaną przyszłość
- czerwony - ukazuje pozytywy i negatywy problemu
- czarny - przedstawia wizję pesymistyczną

Projekt „Uczeń online” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Po kilku minutach uczniowie prezentują zasoby swoich kapeluszy. Próbują podsumować wspólnie z nauczycielem opinie i ukazać popularność i powszechność poszczególnych tradycji wigilijnych.

10. Zastosowanie metody karo. Uczniowie w grupach mają zastanowić się, które tradycje umieściliby w punktacji 1-2-3-4-5 przy czym

1 – to 5 punktów

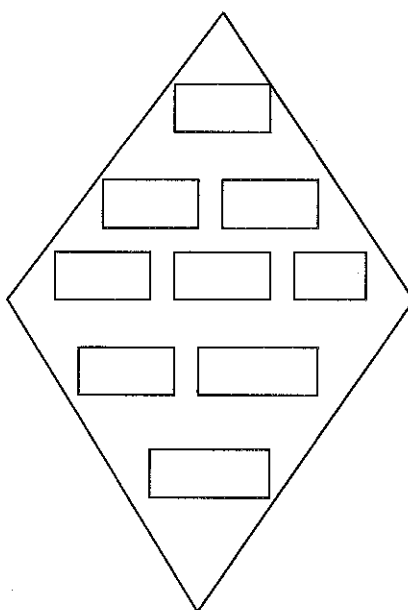
2 – to 4 punkty

3 – to 3 punkty

4 – to 2 punkty

5 – to 1 punkt

Otrzymują kartki z zapisem tradycji, które upinają na figurze karo.

choinka	opłatek	Pasterka	kolędy	sanna
stół wigilijny	szopka	siano	pierwsza gwiazda	

Sumujemy punkty dla każdej tradycji, biorąc pod uwagę decyzje grup.

11. Wyciągamy wnioski poprzez dyskusję nad wynikiem. Uświadamiamy uczniom, że aby tradycja mogła trwać, musimy odczuwać ją wszystkimi zmysłami i znać jej wartość duchową.

12. Praca domowa: Czy marzenie wigilijne poety zrealizuję w moim dorosłym życiu? – rozprawka.

10. Spostrzeżenia po realizacji:

W sytuacji, kiedy dorastają kolejne pokolenia dzieci „oglądających”, postrzegających świat poprzez system znaków wizualnych, mających do czynienia na co dzień z ikonografią, piktogramami, zmieniającymi się jak w kalejdoskopie obrazami z komputerowej rzeczywistości wirtualnej, czasami warto przypomnieć uczniom, że chleb smakuje, śnieg skrzypi, dzwonki dzwonią, gwiazdy świecą a uścisk ręki może być czymś więcej niż uściskiem ręki. Można w tym celu w klasie zorganizować jako pomoc w lekcji wystawę obrazów o tematyce wigilijnej a podczas pracy w grupach słuchać nagrań koled.

Oświadczam, że scenariusz zajęć nie narusza praw autorskich osób trzecich.

Czytelny podpis..... *Małgorzata Smęgiel-Oddziejnik*

